

MERDEKA

Nr 75 - januari 2019

ÖSTTIMOR

Information

Östtimor övertar Greater Sunrise!

Varför ett utropstecken i rubriken? Jo, därför att nyheterna om att Östtimor köpt ConocoPhillips och Shells andelar i olje- och gasfältet Greater Sunrise i Timorhavet mellan Timor och Australien och följts av meddelandet att Östtimors president Francisco Guterres Lú Olo inlagt sitt veto mot finansieringen av köpen nu följts av nyheten att presidentens veto är upphävt och att han godkänt lagändringen för finansieringen.

Greater Sunrise-fältet ligger i Timorhavet ungefär 150 kilometer sydost om Östtimor och 450 kilometer nordväst om Darwin i Australien. Det innehåller uppskattningsvis 5,1 miljarder kubikfot gas.

Konsortiet för fältet leds av australiska Woodside, som äger 33,44 % av kapitalet samt ConocoPhillips (30 %), Shell (26,56 %) och Osaka Gas (10 %).

Huvudpunkter:

- Timor använder miljoner dollar för att ta kontroll över olje- och gasstillgångar.
- Timor planerar att bygga en rörledning till sin kust, ett nytt raffinaderi och en flygplats.
- Experter säger att projektet är dömt att misslyckas.

340 miljoner dollar

Tänker dom dricka olja? frågar Celestino Gusmão, en av de unga timoreser vilkas ekonomiska framtid nyligen kopplades till tillgångarna i Timorhavet. Koordinatören för det ekonomiska analysinstitutet [La'o Hamutuk](#) är kritisk mot Östtimors överraskande köp av en andel av olje- och gasfälten Greater Sunrise och han är inte den ende.

Tillkännagivandet den 9 oktober 2018 att Östtimor hade kommit överens om att köpa ConocoPhillips 30 %-iga andel av Greater Sunrise för 340 miljoner US-dollar på sin jakt efter sin länge omhuldade önskan att behandla oljan och gasen på land i Östtimor, möttes till en början med lovord i Dili, men sedan dess har opinionen blivit mer delad.

Jag har redan sagt att Xanana kommer att vinna sitt sista krig, att få en rörledning till Timor, men du tror det inte, skrev en supporter på Facebook om uppgörelsen, som framförhandlades av den tidigare presidenten, premiärministern och självständighetshjälten Xanana Gusmão (ingen släktskap med Celestino). Nu kan du själv se och höra.

Till och med premiärminister Taur Matan Ruak, som tidigare hade sablat ner en av Xanana Gusmão ledd regerings utgifter för infrastruktur som oansvariga, lov-

Fortsättning på sidan 3

**Nyheter från Östtimor,
Västpapua, Aceh och Indonesien**

Innehåll

Östtimor övertar Greater Sunrise!	1
Redaktören har ordet	2
Pris till Sérgio de Mellos minne	4
Krokodilattacker i Östtimor	5
Årsmöte Östtimorkommittén	5
Böcker att få!	6
Indonesiens allmänna val 2019	7
En politisk rebels uppgång och fall i Indonesien	9
Västpapas problem i FN:s generalförsamling	10
Västpapua - Nduga-incidenten	10

Redaktören har ordet

Årets första nummer av Merdeka & ÖsttimorInformation tar upp utvecklingen i såväl Östtimor som i Indonesien, Aceh och Västpapua. Huvudnyheten om Östtimor är att landet övertar oljefältet Greater Sunrise, något som väntas få betydande positiva ekonomiska effekter. Vi har många gånger skrivit om Östtimors beroende av oljan som inkomstkälla och eftersom det är oklart hur länge olja kan fortsätta exploateras är det betydelsefullt att alternativa inkomstkällor skapas.

En sådan är turism till ett land som jag fick reda på i höstas i Svenska Dagbladet är ett av de åtta minst besökta länderna av 196 självständiga länder. Reportaget i Korrespondenterna i oktober och min artikel om krokodilattacker torde dock knappast förbättra möjligheterna att locka till sig fler turister. Till innehållet hör även en artikel om ett människorättspris inrättat till minne av brasilianaren Sergio de Mello, som ledde FN:s övergångsregering i Östtimor under åren 1999-2002, och en notis om böcker som läsarna kan få från kommittén.

I april hålls parlaments- och presidentval i Indonesien som kanske kommer ge landet viss uppmärksamhet i svenska medier. Kommer Joko Widodo ("Jokowi") omväljas eller väljs någon annan är en fråga värd att följa. Utgången är oviss, något som även gäller parlamentsvalet.

Artikeln om Aceh handlar om den före detta medlemmen i Rörelsen för ett fritt Aceh (GAM), Irwandi Yusuf, som ställts inför rätta för korruptionsanklagelser under sin andra period som guvernör i Aceh. Det är inte för de tidigare GAM-medlemmarna att styra området.

Vi skriver också om att Västpapafrågan har tagits upp i FN:s general-

Fortsättning på sidan 8

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-ickekommersiell-inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Merdeka & ÖsttimorInformation

Ansvarig utgivare:

Gabriel Jonsson

Redaktör:

Gabriel Jonsson

Redaktionsadress:

Gabriel Jonsson

Råsundavägen 24, 2 tr

169 67 SOLNA

redaktor@osttimorkommitten.se

Tel 08-33 62 47

Layout:

Östtimorkommittén

Adresser:

Föreningen ett Fritt Papua

c/o Jonsson

Råsundavägen 24, 2 tr

169 67 SOLNA

Plusgiro 4 19 12 84-1

Östtimorkommittén

c/o Jonsson

Råsundavägen 24, 2 tr

169 67 SOLNA

Plusgiro 1 81 92-5

ISSN Nr: 1402-2559

Lösnummer 20 kronor

Östtimorkommittén

Wiboms v 12, 2 tr, c/o Pollák

171 60 Solna, tel 073 396 4591

pren@osttimorkommitten.se

Skanna och surfa till Östtimorkommitténs webbplats

B 2019-01-23

Fortsättning från sidan 1

ordade förvärvet i en presskonferens i torsdagen den 4 oktober.

Årtionden efter att han lett landets 24 år långa motstånd mot ockupanten Indonesien, först från gömställen i bergen och sedan från ett Jakarta-fängelse, förblir den karimatiska Gusmão en mycket inflytelserik person i Östtimor. Han har lett landet, antingen formellt eller informellt, under största delen av de senaste 40 åren och befast sitt arv som en av grundarna i mars i år med det historiska undertecknandet av ett permanent avtal om havsgränsen mellan Australien och östtimor. Det öppnade slutligen Greater Sunrise för exploatering.

Nu ses Gusmãos försök att uppfylla ett årtionden gammalt löfte att ta oljan och gasen till Östtimor av regeringen som det sista steget för att säkra landets suveränitet. Men La'o Hamutuk säger att detta kort-siktiga tänkande förhindrar hållbar utveckling.

Vi önskar alltid att ta den lätta vägen, de enkla pengarna, men vi utnyttjar inte de goda ting vi har, säger Celestino Gusmão till Crikey. Jordbruk, utbildning, utveckling av de unga människorna som utgör flertalet av vår befolkning. Vår nation finns inte bara nu. Vi måste stärka den för framtiden.

Östtimors plan att leda olja och gas från Greater Sunrise till sin södra kust för processering har avvisats som kommersiellt olönsam av parterna ansvariga för exploateringen av fältet, med en kostnad beräknad till mer än 7 miljarder dollar av Förenta Nationernas kommission som förhandlade fram gränsen i Timorhavet i mars och betraktas allmänt som alltför riskfyllt och dyrt.

I en artikel publicerad den 4 oktober krävde La'o Hamutuk en djupgående analys av affärens fördelar och uttryckte sina allvarliga tvivel att en sådan analys skulle visa att fördelarna med köpet av Sunrise rättfärdigar de för Östtimor betydande kostnaderna.

Vi känner att detta är en fara för vårt land, säger Celestino. Den här exploateringen har stora konsekvenser, fiskalt, ekonomiskt, miljökonsekvenser och konsekvenser för människors liv.

Michael Leach, professor för politik och internationella relationer, säger att planen är mycket riskfylld men förklarar att den står i samklang med Gusmãos vision för landets övergång till medelinkomststatus 2030. Det är självklart ett stort vågspel som i värsta fall skulle innebära att en stor del av Östtimors tillgångar används för ett vita elefanter-projekt, säger Leach till Crikey.

Men det är också viktigt att se på den andra sidans argument. Om man tar Xanana Gusmãos position i sin yttersta konsekvens, om det finns fält på land också och nya fält under havsbotten för vilka Östtimor nu utfärdar undersökningstillstånd och allt går väl med Greater Sunrise, så skulle det bli sant att Östtimor troligen skulle tjäna mer och följdnyttan såsom arbetstillfällen bli större än om allt går till Darwin.

Om gasen från Greater Sunrise processeras i land i Australien, skulle Östtimor få 80 % royalty, 10 % mer än om gasen processeras i Östtimor. Leach uppskattar skillnaden till 8-10 miljarder dollar plus ytterligare 1,5 miljarder från det oexploaterade Buffalo-fältet och exklusive värdet av nyskapade arbetstillfällen och andra följd fördelar.

När en journalist frågade när gasen från Greater Sunrise skulle komma till Östtimor för processering, svarade en leende Gusmão: Jag kan inte säga i morgon, jag kan inte säga om 20 år.

Det enda citat från honom i ett gemensamt pressmeddelande publicerat av Östtimor och ConocoPhillips med tillkännagivandet av överenskommelsen visade förtroende för regeringens förmåga att påverka de tre återstående parterna i företaget.

ConocoPhillips och de andra parterna i företaget har alltid känt till Östtimors preferens för att exploatera Greater Sunrise med en rörledning till Beaco på Östtimors sydkust, sade Gusmão. Östtimor ser fram mot att arbeta tillsammans med de andra deltagarna i företaget att framgångsrikt utveckla projektet.

300 miljoner dollar

Östtimor är i hög grad beroende av olja och gas och man beräknar att intäkterna från de nu producerande fälten kommer att ta slut inom fem år.

Östtimor har också köpt Shells andel av de rika Greater Sunrise-fälten med olja och gas för 300 miljoner US-dollar enligt ett avtal den 21 november 2018 och fortsätter att planera för att leda oljan och gasen till sydkusten för behandling.

Detta är ytterligare ett steg i en lång historia med Östtimor, Australien och energibolag stridande om hur man ska exploatera de tillgångar som är nyckeln till det lilla landets ekonomiska framtid.

Östtimor följer sin vision om en rörledning och inhemsk LNG-industri (LNG—Liquid Natural Gas, flytande naturgas) i Beaco på sydkusten sedan flera år med argumentet att planen är viktig för dess nationella utveckling.

Men Australien förblir djupt skeptiskt och oroar sig för att det lilla landet ödslar sina begränsade resurser på ett dödsdömt projekt, som är tekniskt och ekonomiskt ogenomförbart.

Det kommer aldrig att ske. Inte ens kineserna kommer att finansiera det, sade en australisk regeringskälla till Australian Broadcasting Company (ABC).

De får snart slut på pengar om de använder vad de har för den här vansinniga drömmen. Det är ett bekymmer.

I ett uttalande till ABC sade en talesperson för utrikesdepartementet (Department of Foreign Affairs - DFAT): Den australiska regeringen förstår att exploateringen av Greater Sunrise är kritisk för Östtimors utveckling och välbefinnande.

Australien önskar att Greater Sunrise exploateras på ett sådant sätt att fördelarna och möjligheterna för Östtimors befolkning tillgodotas.

Om köpen av de båda andelarna får grönt ljus, så får Dili en majoritetsandel i Greater Sunrise.

Östtimor har gripits av inköpsyra eftersom det inte kunnat övertyga energigjättarna, som har rättigheterna till Greater Sunrise, att skriva under på dess plan.

Det hoppas att kunna använda sin majoritetsandel för att pressa Greater Sunrise ledande partner, Woodside, att antingen skriva under dess plan eller sälja sin andel.

Dili har bett den australiska affärsmannen James Rhee att hjälpa till med förhandlingarna och att försöka få andra finansieringskällor för projektet.

Små länders intressen

Shells Zoe Yujnovich sade att bolagets beslut att sälja skulle låta Östtimor arbeta enligt sina ambitioner.

Vi respekterar den östtimoresiska regeringens beslutsamhet att exploatera Sunrise-fälten genom en LNG-anläggning på dess sydkust, sade hon i ett pressmeddelande.

Även om vi har olika åsikter om den optimala exploateringen, så förstår vi den östtimoresiska regeringens prioriteringar och önskar den framgång i dess strävan att utnyttja denna viktiga tillgång för landet.

Östtimors tidigare ledare, Xanana Gusmão, som har lett förhandlingarna för sitt land, lovordade Shells beslut att sälja.

Shells attityd under förhandlingarna visar att de är redo att beakta inte bara sina kommersiella intressen utan också små länders intressen, sade han.

Bara en aktör med kapital för ett sådant projekt

Bec Strating från La Trobe-universitetet sade att varken Östtimor eller Shell var öppna.

Retoriken från den timoresiska regeringen och Shell att den här affären bidrar till utvecklingen av små länder är otroligt missledande, sade hon.

I verkligheten får oljebolagen hundratals miljoner dollar av ett utvecklingsland för att överge något som i vida kretsar av industrin betraktas som ett oattraktivt utvecklingsprojekt.

Dr Strating sade att stora frågor fortfarande hänger i luften över hela företaget och att det finns en växande oro över situationen i Canberra.

Den största delen av Östtimors budgetintäkter kommer från olje- och gastillgångar, som kommer att vara uttömda inom fem år.

Den återstående utmaningen för Östtimor är att få tag på de miljarder dollar som krävs för att finansiera rörledningen och dess anläggningar i land, sade Strating.

Det tycks bara finnas en aktör med tillgångar för att finansiera den här sortens projekt och det är Kina.

Tommy Pollák

Källor: [Sophie Raynor/Crikey Insider](#)

[Stephen Dziedzic/Pacific affairs/ABC News](#)

[MacauHub—https://macauhub.com.mo/2018/12/12/pt-presidente-de-timor-leste-veta-alteracoes-a-lei-das-operacoes-petroliferas/](#)

Pris till Sérgio de Mellos minne

Den 10 december 2018, på den internationella människorättsdagen, förärade Östtimors president Francisco Guterres Lú Olo flera östtimoresiska medborgare med Sérgio de Vella Människorättspris.

Detta pris delas ut på initiativ av den tidigare presidenten och fredspristagaren José Ramos-Horta för att hedra den bortgångne Sérgio de Vella, en FN-diplomat som ledde FN:s övergångsadministration i Östtimor från november 1999 till maj 2002. Sérgio de Vella dödades senare under tjänstgöring i Irak i ett bombattentat.

De som förärats priset 2018 är:

- Gracinda Assunçã för främjande av barns skolgång
- Mateus Xavier för skolundervisning i en avlägsen by som tidigare saknat skola
- Eugenio Lemos som bidragit till användningen av 20

vattenkällor och skapandet av 150 skolträdgårdar spridda över landet

- National Farmers Union of Ermera (União Nacional dos Agricultores de Ermera, UNAER, med 24.384 medlemshushåll som hjälpt bönder att få ökat självförtroende och verkat för arbetares rättigheter.
- Don Bosco Oratory Communication Forum Foundation (Fundação Fórum Comunicação Oratório Dom Bosco) i Dili som ägnar sig åt att skydda offer för sexuellt våld och våld i nära relationer.
- Stiftelsen AHISAUN som arbetar för funktionsvarierades rättigheter.

Tommy Pollák

Källa: Watch Indonesia!

Krokodilattacker i Östtimor

I oktober visades programmet "Reptilen i paradiset" i programserien "Korrespondenterna" i SVT2 och det går att se till den 14 april 2019 i SVT Play. Kompletterande information till det sevärda programmet finns i artikeln från den 25 november av Emily Smith "Crocodiles swimming across from the Northern Territory may be to blame for huge spike in Timor-Leste croc attacks" (<https://www.abc.net.au/news/emily-jb-smith/9492290>) som jag här sammanfattar.

Fler krokodilattacker

Under knappt tio års tid har antalet attacker av krokodiler ökat mer än 20 gånger. Krokodilerna dödar nu en person per månad. Experter tror att krokodiler som simmat över från Northern Territory i Australien - en sträcka på 600 kilometer - kan vara orsaken till att attackerna har ökat.

Experterna är dock oeniga i frågan. En annan uppfattning är att krokodilerna lika väl kan ha kommit från Västpapua, Indonesien eller Queensland i Australien. Endast DNA-test kan ge ett svar på frågan. De flesta av de attackerade var människorna som fiskade, hämtade vatten eller badade. På grund av att krokodilen vördas av många samhällen i Östtimor är det svårt att göra något åt problemet. Krokodilen ingår i skapelsemyten och anses vara "folkets farfar" - en fiskare sade: "Krokodilen är vår förfader. Vi är krokodilens ättlingar."

År 2014 uppgav fiskare och äldre personer till en forskare att de hade sett fler krokodiler ute på öppet vatten. Forskaren hävdade emellertid att det hade blivit fler attacker sedan 2007 samtidigt som krokodilernas boplatser blivit färre. I en forskningsartikel publicerad i år av denne forskare och en kollega från Australien undersöker de 130 rapporterade attacker under elva år, varav 52 procent ledde till dödsoffer. Mellan 1996 och

2006 var antalet attacker bara 0,55 per år, men för åren 2007-2014 var genomsnittssiffran 13.

En anledning till att krokodilerna kan ha kommit från Northern Territory är att det finns många där (jag såg själv krokodiler där 1998). Därtill kommer att krokodilerna hade synts till vid oljerigggar mellan territoriet och Östtimor. Och många krokodiler uppges ha gett sig iväg från floder i Northern Territory för att aldrig återvända. Det enda sättet för krokodilerna att bli så många fler var att ta sig dit från andra områden. Anledningen till att en krokodil simmar över Timorhavet är okänd. Det beräknas ta omkring 15 dagar. Genom att ta sig mellan öar i den indonesiska övärlden kan de komma fram snabbare. Kanske är det bara ett fåtal som kommer från Northern Territory.

Att attackerna mot människor har ökat kan bero på att deras boplatser har blivit färre—krokodilerna kan ha blivit desperata i sin jakt på föda. Att det har blivit fler rapporterade attacker kan ha sin förklaring i att rapporteringen i sig ökat.

Att utföra DNA-analyser är lättare sagt än gjort, eftersom det är svårt att flytta över den hotade artens DNA från Östtimor till Australien. Och Australien är till skillnad från Östtimor anslutet till den internationella konventionen om hotade djurarter. Enligt forskningsartikeln var 82,5 procent av de som hade attackerats under de elva senaste åren fiskare som använde en traditionell teknik som gjorde det nödvändigt att gå i vattnet eller att använda små kanoter. Bland de övriga var badande människor flest med 7,5 procent. Att tillämpa traditionell visdom om att inte fiska i områden med många krokodiler i kombination med att utföra undersökningar om krokodilerna är nödvändigt för att minska antalet attacker.

Gabriel Jonsson

Årsmöte Östtimorkommittén

Östtimorkommittén bjuder in alla medlemmar och andra intresserade till sitt årsmöte onsdagen den 20 mars 2019 kl 19 på Slottsvägen 2 i Solna. Utöver årsmötesförhandlingar enligt nedanstående dagordning, så kommer Ulf B Andersson, redaktör för *Amnesty Press*, att tala om *Mänskliga rättigheter i den indonesiska övärlden*.

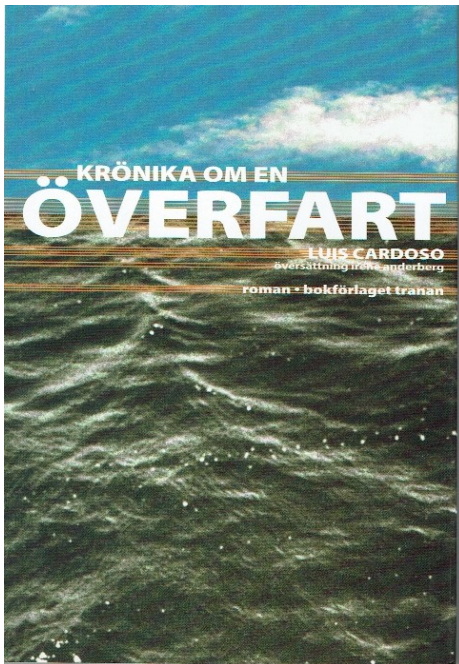
Dagordning

1. Öppnande
2. Val av mötesfunktionärer
 - Ordförande
 - Sekreterare
 - Justeringsman
3. Godkännande av mötets
 - utlysning
 - dagordning
4. Styrelsens berättelse
 - Verksamhetsberättelse
 - Ekonomisk berättelse
5. Revisorenas berättelse
6. Frågan om styrelsens ansvarsfrihet
7. Medlemsavgift
8. Budget
9. Styrelsens förslag
10. Motioner
11. Val av styrelse
 - Ordförande
 - Kassör
 - Övriga ledamöter
12. Val av revisorer
 - 2 revisorer

Fortsättning på sidan 8

Böcker att få!

Du kan få tre böcker mot portot att skicka dem till dig. Bokförlaget Tranan har tömt sitt lager och vi har fått ett antal exemplar av de tre böcker av Luis Cardoso som översatts till svenska.

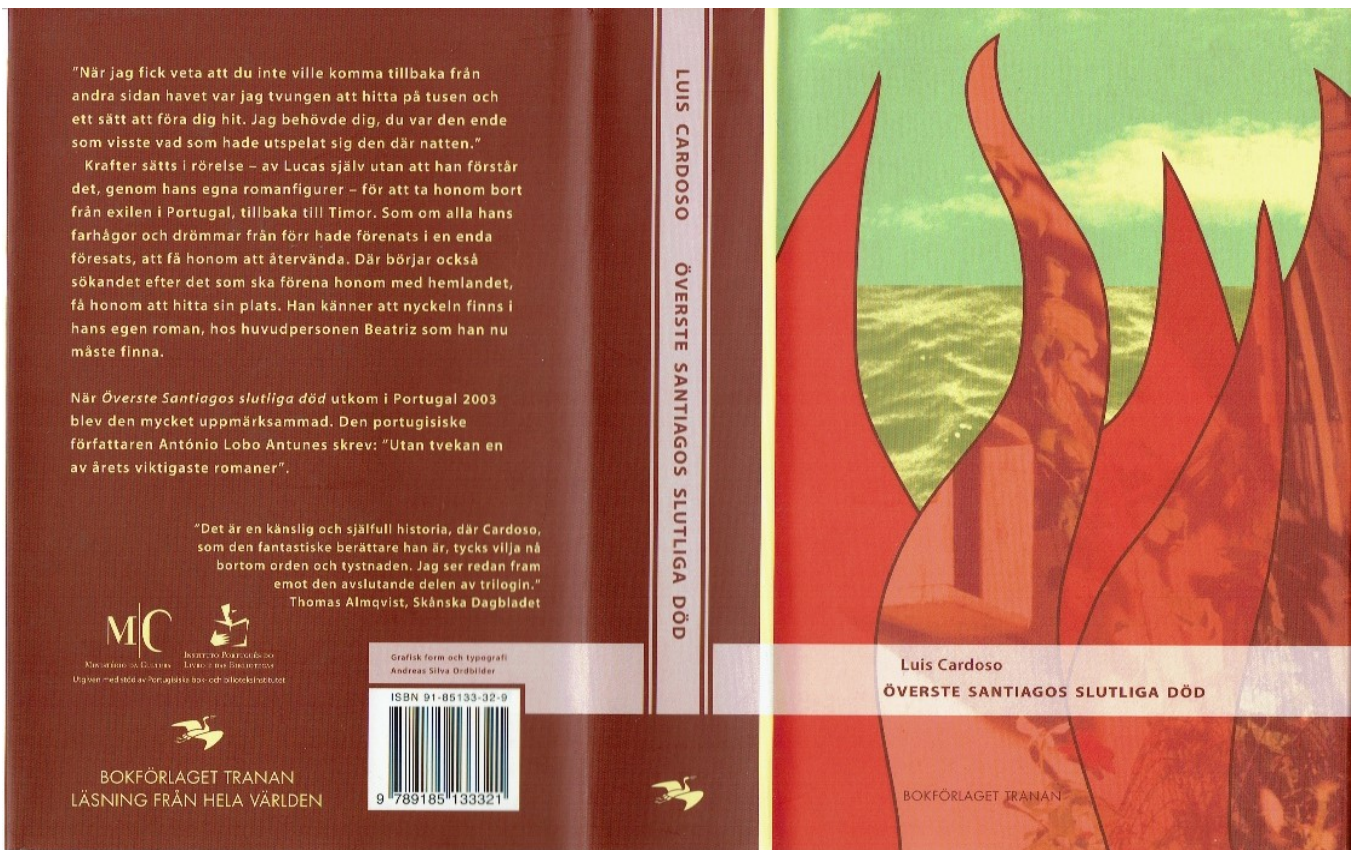
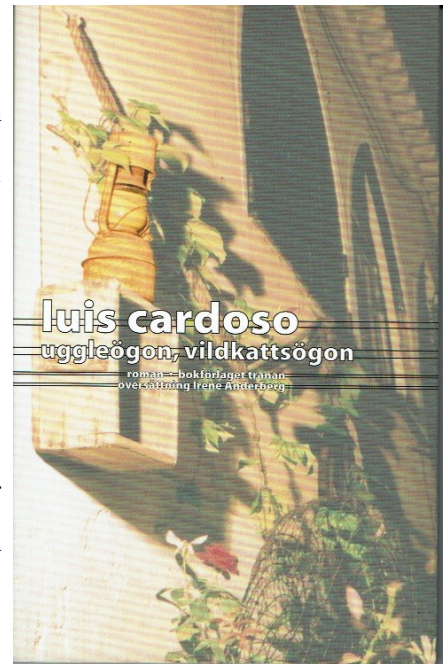

”När Luis Cardoso skildrar sin uppväxt i Östtimor porträtterar han samtidigt ett folk och en kultur som under århundraden har kämpat för att behålla sin identitet trots det koloniala trycket. Bokens centrala bild är *travessia*, överfart: från

barndomens förtrollade land till vuxen medvetenhet, från Timor till Portugal, från kolonialism till självständighet.”

”Liksom i Luis Cardosos första roman, ”Krönika om en överfart”, får vi veta mycket om liv och föreställningar i det traditionella timoresiska samhället, med märkliga tidsförskjutningar och människor med magiska krafter. Men medan författaren i den förra romanen själv berättar sin historia hörs denna gång en

kvinnlig röst, drömlig och ändå så fast förankrad i verkligheten. Luis Cardosos andra roman infrirar de förväntningar som den första väckte.”

”När jag fick veta att du inte ville komma tillbaka från andra sidan havet var jag tvungen att hitta på tusen och ett sätt att föra dig hit. Jag behövde dig, du var den ende som visste vad som hade utspelat sig den där natten.”

Krafter sätts i rörelse – av Lucas själv utan att han förstår det, genom hans egna romanfigurer – för att ta honom bort från exilen i Portugal, tillbaka till Timor. Som om alla hans farhågor och drömmar från förr hade förenats i en enda föresats, att få honom att återvända. Där börjar också sökandet efter det som ska förena honom med hemlandet, få honom att hitta sin plats. Han känner att nyckeln finns i hans egen roman, hos huvudpersonen Beatriz som han nu måste finna.

När *Överste Santiagos slutliga död* utkom i Portugal 2003 blev den mycket uppmärksam. Den portugisiska författaren António Lobo Antunes skrev: ”Utän tvekan en av årets viktigaste romaner”.

”Det är en känslig och självfull historia, där Cardoso, som den fantastiske berättare han är, tycks vilja nå bortom orden och tystnaden. Jag ser redan fram emot den avslutande delen av trilogin.”
Thomas Almqvist, Skånska Dagbladet

MC
Luis Cardoso
Kärlöshet och död
Luis Cardoso
Utgiven med stöd av Portugals kultur- och bilskolningsråd

Grafisk form och typografi
Andreas Silva Ortbläder

ISBN 91-85133-32-9

9 789185 133321

BOKFÖRLAGET TRANAN
LÄSNING FRÅN HELA VÄRLDEN

Luis Cardoso

ÖVERSTE SANTIAGOS SLUTLIGA DÖD

BOKFÖRLAGET TRANAN

Indonesiens allmänna val 2019

Indonesien brukar i massmedia beskrivas som ett demokratiskt land. Några anledningar är

- Landet har fria allmänna val, som också brukar kallas ”demokratifest”, vart femte år. Under general Suharto regims tid användes ”demokratifest” i stället för allmänna val. Trots att Suharto är borta från makten sedan 20 år, är begreppet ”demokratifest” fortfarande populärt i dagens politikers språkbruk.
- Det finns ett tiotal politiska partier i Indonesien. Kommunistiska och socialistiska partier är förbjudna. Vänsterlitteratur konfiskeras. Fri företagsverksamhet tillåts. Relativt fria massmedia, med undantag för Västpapua, dit det inte är fritt för utländska journalister och mänskliga rättighetsorganisationer att resa. Medborgare som är 18 år gamla har rösträtt, men för att bli vald måste man ha fyllt 21 år.

Nästa allmänna val ska äga rum den 17 april 2019. I valet ska man välja president, vice president och 575 representanter till *Dewan Perwakilan Rakyat Republik Indonesia* – DPRRI (Indonesiens parlament) i huvudstaden Jakarta. Vid sidan av detta ska man också välja representanter till *Dewan Perwakilan Rakyat Daerah* – DPRD (provinsparlament). Administrativt är Indonesien uppdelat i 34 provinser. Antalet ledamöter i provinsparlamenten är inte lika i alla provinser, det beror på hur många invånare som bor i varje provins.

Uppskattningsvis har Indonesien 265 miljoner invånare. De tillhör olika etniska grupper, den största etniska gruppen är javaneser. De finns inte bara på ön Java, utan överallt i arkipelagen. De finns där särskilt genom regeringens transmigrationspolitik, som innebär att flytta folk från tätbefolkade områden, särskilt från ön Java, till glesbefolkade öar eller provinser. Man uppskattar att det på ön Java bor 150 miljoner människor, det är mer än hälften av landets befolkning.

I samband med de kommande allmänna valen den 17 april 2019 har den indonesiska nationella valkommissionen fastställt att 185.732.093 medborgare är röstberättigade. Antalet vallokaler är 801.838.

Av det tiotal politiska partier som landet har, är det 16 partier som kvalificerat sig för att delta i de allmänna valen, med undantag för provinsen Aceh, den har 20 politiska partier som ska konkurrera om platser i sin DPRD, nämligen landets 16 etablerade nationella partier och 4 lokala politiska partier som kvalificerat sig. Aceh är den enda provinsen i Indonesien som tillåter provinspartier.

Bland de etablerade politiska partierna som deltar i valet finns också två nybildade partier. Det är **Partai Solidaritas Indonesia- PSI** (Indonesiens Solidaritetsparti) bildat 2014. Partiets ledare är Grace Natlaie. Innan hon gick in i partiet var hon journalist och nyhetspresentatör i tv. Majoriteten av partiets medlemmar är mellan 20 och 30 år gamla.

Det andra partiet heter **Partai Berkarya** (Det Kreativa Partiet) bildat 2016 av Hutomo Mandala Putra, känd som Tommy Suharto. Han är son till Indonesiens före detta diktator general Suharto, som kom till makten genom den mycket blodiga statskuppen i oktober 1965. Suharto var landets president från 1966 till 1998. Tommy förklarar att han i landet vill införa den politik hans far förde, den kallades ”*politik orde baru*” (den nya politiska ordningen).

Det sägs att militärens och polisårens medlemmar är neutrala i landets politik. Enligt vallagen kan de, så länge de är i tjänst, bara använda sina rösträtt för att välja president, vice president och representanter till parlamentet. De kan inte kandidera till DPRRI, DPRD, president, provinsguvernör, etc., med undantag för om de nomineras av presidenten.

En del av Indonesiens militärer och polisofficerare, särskilt de pensionerade armégeneralerna är dock aktiva i landets politik, bildar politiska partier, blir styrelsemedlemmar i *Badan Usaha Negara* - BUMN (statligt företag), regeringsministrar, ambassadörer och företagare. Som företagare är de mycket framgångsrika, till exempel pensionerade generalen Luhut Panjaitan, som nu är marinminister i Jokowi-Kallas regering har 16 företag i olika branscher. I Jokowi-Kallas regering finns 11 pensionerade armé- och polisgeneraler som ministrar och presidentrådgivare.

Exempel på generaler som bygger politiska partier är före detta general Prabowo Subianto Djodohadikusumo (svärson till general Suharto) som skapat ett eget parti. Det heter **Partai Gerakan Indonesia Raya - Gerindra** (Storindonesiens Rörelse Partiet), Han är också Gerindras ordförande och han kandiderar till presidentposten i det kommande valet. Prabowos far heter Sumitro Djodohadikusumo, han är professor i ekonomi. Det kan tilläggas att när han flydde från Indonesien på 1950 talet bodde han en tid i Sverige.

Pensionerade armégeneralen Susilo Bambang Yudhoyono (SBY) som var Indonesiens president (2004-2014) har också ett eget parti. Det heter **Partai Demokrasi - PD** (Demokrati Partiet), han är partiets ordförande. När SBY var i militärtjänst blev han adjutant till landets diktator general Suharto.

En annan av Suhartos adjutanter som har en position i Jokowi's regering som minister för statens säkerhet, rättväsande och ordning är pensionerade armégeneralen Wiranto. När han gick i pension bildade han också ett politiskt parti. Det heter **Partai Hati Nurani Rakyat** – Hanura (Folkets hjärta Partiet). Han är nu inte partiets ordförande utan det är **Oesman Sapta Odang**.

Politiska partier i Indonesien är nästan som familjeföretag. Familjemedlemmar är ordförande eller har viktiga positioner inom partiet. Det är nästan omöjligt för utomstående att bli partiordförande.

Den nationella valkommissionen har bestämt att

bara fyra personer ska ställa upp som kandidater till president- och vice presidentämbetena, nämligen den nuvarande presidenten Joko Widodo, som brukar kallas Jokowi (57), han vill bli vald igen. Hans vice presidentkandidat är professor Dr Haj Ma'ruf Amin (75). Ma'ruf Amin är tjänstledig från sitt ämbete som ordförande i *Majelis Ulama Indonesia* (Det muslimska prästerskapsrådet). Han är konservativ.

Med tanke på Ma'ruf Amins konservatism undrar man varför Joko Widodo vill ha honom som vice president? Är det för att vinna de muslimska väljarnas röster i valet eller trycket från muslimska organisationer, som visade sin styrka i en demonstration i Jakarta den 2 december 2018 i vilken det var 12 miljoner deltagare. En liknande demonstration ägde rum året innan mot Jakartas förre guvernör Tjahaja Purnama, som vanligen kallas Ahok. Han anklagades för hädelse och är dömd till 2 års fängelse. Ahok är av kinesisk härkomst och kristen.

De två andra kandidaterna till president- och vice presidentämbetena är före detta armégeneralen Subianto Prabowo Djodohadikusumo (67). Han är företagare och rik. När Östtimor var ockuperat av Indonesien, tjänstgjorde Prabowo där. Han är anklagad för brott mot mänskliga rättigheter på Östtimor samt i Indonesien i samband med försvinnandet av studenter som deltog i demonstrationer mot hans svärfar general Suharto. Demonstrationer över hela Indonesien tvingade svärfadern att avsäga sig makten och presidentposten 1998.

Sandiaga Uno (49) är Prabowos kandidat som vice president. Ett tag innan Sandiago kandiderade till vice presidentämbetet var han Jakartas vice guvernör. Han är företagare och enligt tidningen Forbes är han på plats 37 bland de rikaste personerna i Indonesien.

Hittills har kandidaterna inte debatterat, de har bara kritiserat varandra och gör uttalanden så som Prabowo har sagt att Indonesien disintegrerar 2030. Han klagar på statens stora utlandsskulder som är ungefär 350 miljarder USA-dollar. Han har utfärdat uppropet ”*Make Indonesia great again*”, liksom Donald Trump i sin valkampanj ”*Make America great again*”.

Jokowi- Ma'rufs kampanj koncentreras framför allt till olika muslimska grupper.

I kampanjen uttalar sig Jokowi stolt över att under hans regeringstid landets infrastruktur byggts upp. Han har varit i Västpapua 5 gånger för att visa att han bryr sig om Västpapua. Det sägs att det har byggts ungefär 4.500 km väg från västra till östra delen av Västpapua. Nyligen har Världsbanken kommit ut med en rapport i vilken vägbygget kritiserar. Indonesiens finansminister Sri Muljani bekräftar den situation som beskrivs i rapporten.

Angående president- och vice presidentposterna är det inte bara partiernas politiska program som bestämmer valresultaten utan framför allt etnicitet och religion spelar mycket stora roller. Om kandidaterna tillhör en stor etnisk grupp och är muslimer, då är det stor sannolikhet att han eller hon är vinnare i valet. Ungefär 90% av Indonesiens befolkning har islam som religion, i den muslimska koranen står det i verserna 3:28 och 5:51 att troende (muslimer) inte ska ta icke-troende, judar och kristna som ledare. Slutligen, angående de kommande allmänna valen citerar vi ett poem av Noroyono, i översättning till svenska:

Det enda som ändras är ansikten,

i mitt land, älskade Indonesien
ändra regim, ändra maktens ansikte
men livet är väldigt tungt
det griper fortfarande majoriteten av folket,
allians av politiska eliter, generaler
och jättekonglomerat
fortsätt att dominera detta land på alla fronter
den grundläggande förbättringen av välbefinnandet
vad de flesta människor verkligen hoppas på
1000 söta löften till ingenting
Konkurrenterna i presidentvalet, pilgrim och
Pilkada*
bara anhängarnas fanatiska imaginär
ändra regim, ändra maktens ansikte
men glöm inte
som ändrar bara ansiktet,
inte maktens karaktär!

Noroyono 2012-09-21

Hendrik Amahorseja

* Pilkada - Pemilihan Kepala Daerah (val av provinsguvernör)

Fortsättning från sidan 5

- 1 ersättare
13. Val av valberedning
 14. Övriga frågor
 15. Avslutning

Fortsättning från sidan 2

församling av bl.a. öriket Vanuatu m.fl. önationer i Stilla havet. Kanske sådant arbete kan ge resultat en dag. Att på plats ingenting har förändrats kommer tydligt fram i numrets sista artikel om ett vägbygge i Västpapua.

Motioner

Motioner till årsmötet skickar du till Östtimorkommittén, c/o Jonsson, Råsundavägen 24, 2 tr, 169 67 SOLNA eller per epost till info@osttimorkommitten.se så att de är framme senast den 13 mars.

Allra sist ska jag säga att Östtimorkommittén och Föreningen ett fritt Papua håller sina årsmöten onsdagen den 20 mars kl. 19 på Slottsvägen 2 i Solna. Mer detaljer hittar ni på annan plats i numret. Välkomna!

Gabriel Jonsson

En politisk rebels uppgång och fall i Indonesien

Irwandi Yusuf (58) deltog i frihetskampen i Aceh, som väckte sympatier världen över, och har därefter som förste person demokratiskt valts två gånger till guvernör. Att han har ställts inför rätta för korruptionsanklagelser innebär dock att den fula politiska baksidan i området hamnar i nyhetsfokus. I slutet av november stod han inför rätta i Jakartas korruptionsdomstol för tre brott som han uppgavs ha begått under sin första period som guvernör 2007-2012 och efter omvalet i början av 2017. Han anklagas för att vid tre tillfällen ha tagit emot omkring 2.9 miljoner dollar i gratifikationer och mutor för att favoriserade bolag skulle tilldelas infrastrukturprojekt i ett centralt område.

Det finns inga bevis som stöder påståendet att Indonesiens anti-korruptionsmyndighet stöder en sida inom det starkt splittrade ledarskapet i Aceh. Undersökningar pågår även av andra ledare enligt källor förtrogna med myndigheten. Kärnan inom självständighetsrörelsen GAM är enligt sociologen Otto Syamsuddin Ishak, som leder Acehs människorättskommission, på grundval av hur de nu betar sig orolig för att ställas inför rätta för korruption. Han bedömer att Irwandis fall helt och hållet berodde på honom själv.

Den nu avstängde guvernören har haft en långvarig konflikt med gamla medlemmar av Aceh Party som är GAM:s politiska gren. GAM:s 25 år långa kamp mot centralregeringen upphörde 2004 i samband med den förödande tsunamin som krävde 167.000 dödsoffer. Enligt en annan analytiker betraktar det gamla gardet inom GAM rättegången mot Irwandi som ett sätt att få bort honom från politiken. Affärsintressen och lukrativa lokala regeringskontrakt är de underliggande orsakerna till den politiska konflikten som bland annat har lett till lönnmord i Aceh.

Det autonoma Aceh har under 2018 erhållit 551 miljoner dollar i särskilda fonder från centralregeringen och sammanlagt 2,8 miljarder dollar sedan området (och Papua) började få statliga medel 2008. Pengarna avses användas för utbildning, hälsovård, infrastruktur, ekonomisk utveckling, fattigdomsminskning och social välfärd men forskaren Mirza Ardi hävdar att ”en rovgirig elit” har dragit nytta av medlen genom riggade regeringskontrakt. Han betonar att centralregeringen måste övervaka hur pengarna används och bygga upp en rättsstat för att bekämpa korruptionen. Denna uppfattning delas av en oberoende organisation som övervakar korruption i Indonesien.

Irwandi, som är utbildad till veterinär, tillfångatogs fem år efter att han hade börjat delta i den väpnade kampen av regeringens underrättelseagenter i Jakarta 2003 och dömdes till nio år i fängelse. Han flydde i samband med tsunamin 2004 från fängelset i Banda Aceh till Finland och anslöt sig till GAM:s exilregering i Sverige och samordnade förhandlingarna med den indonesiska

regeringen. Efter fredsavtalet i Helsingfors 2005 blev han politiker och vann guvernörsvalet 2007. Integritet och politisk skarpsinnighet var hans kännetecken som politiker, men under åren splittrades ledarskiktet inom GAM. Splittringen påskyndades när den enande ledaren Hasan di Tiro, som i decennier hade levt i exil i Sverige, avled 2010. I guvernörsvalet 2012 ställde Irwandi upp som oberoende och förlorade mot GAM:s förre ”utrikesminister” Zaini Abdullah och hans högra hand Mu-zakir Manaf, som varit militär befälhavare inom GAM.

Fem år senare gjorde Irwandi som ledare för Nanggroe Aceh Party (PNA), som är ett av fyra tillåtna partier enligt autonomilagarna, comeback och denna gång med stöd av Indonesiens ex-president Susilo Bambang Yudhoyono. I valkampanjen 2017 var hans löften en regering utan korruption och god tillgång till utbildning och hälsovård. Efter att han hade valts så blockerade emellertid det lokala parlamentet, som dominerades av Aceh Party, hans politik. Under hans första period som guvernör hade han haft svårt att förhindra att sharialagarna tillämpades fullt ut. GAM hade inte förespråkat sharialagar, men dessa blev senare ett sätt för vissa av GAM-ledarna att säkerställa de inflytelserika konservativa prästernas stöd. Sharialagar började i begränsad skala införas 1999 och efter fredsavtalet 2005 infördes offentlig pryglig för spel, försäljning och konsumtion av alkohol samt olagliga sexuella relationer. Sedan dess har polisen bestämt vad kvinnor ska ha på sig och uppmanat grannar att rapportera om varandra när det gäller moralfrågor.

År 2014 röstade guvernör Zaini Abdullah och de nya ledarna för Aceh Party igenom en lag som innebar att antalet brott som bestraffas med pryglig blev fler och att vissa lagbrott kunde medföra straff för icke-muslimer. Han undertecknade även en lag, enligt vilken fem procent av provinsens och distriktens budget måste användas för att implementera muslimska lagar i provinsen där utgifterna för utbildning och hälsovård redan var bland de lägsta i Indonesien.

Några veckor efter sitt omval krävde Irwandi ett slut på de offentliga prygligarna, som vanligen utfördes framför moskéerna efter fredagsbönen, för att förbättra Acehs globala anseende men han misslyckades. Enligt Otto Syamsuddin Ishak är nu alla politiska grupper med kopplingar till GAM splittrade. Kärngruppen inom GAM har misslyckats som politiker. De centrala frågorna i Aceh är nu: Är de ledare som gjorde så stora uppoffringar i frihetskampen reda att stiga undan? Eller kommer deras girighet leda till deras egen undergång?

Gabriel Jonsson

Källa: John McBeth, Jakarta och Syamsul Bahri, Banda Aceh, *Asia Times* - December 11, 2018, <http://www.atimes.com/article/rise-and-fall-of-a-political-rebel-in-indonesia/>.

Västpapuas problem i FN:s generalförsamling

Varje år i september månad sammanträder FN:s generalförsamling i högkvarteret i New York. Dit kommer medlemsstaternas regeringschefer och delegationer för en session i vilken de framför sina budskap om politik, ekonomi och andra ämnen som kunde vara viktiga för världens gemensamma intresse så som miljöproblem, regionala problem, läget för mänskliga rättigheter, etc.

I FN:s 73:e generalförsamling 2018 tog delegationer från Stilla havs-regionen upp situationen i Västpapua, som varit en nederländsk koloni och nu är under indonesisk administration. Värt att notera är att i dekolonisationsprocessen för Västpapua gjorde man ett avtal mellan Nederländerna och Indonesien under översyn av FN 1962. I överenskommelsen stipuleras att det ska hållas ett referendum - *act of free choice* - baserat på en man en röst i vilken det västpapuanska folket ska bestämma sin framtid om det ska bli ett självständigt land eller tillhöra Indonesien.

Något sådant referendum har aldrig ägt rum. Istället lanserade Indonesien vad de kallar *Penentuan Pendapat Rakyat - Pepera* (Folkopinionens bestämmelse) 1969, ett slags indoktrineringsmöte. För att ha mötesdeltagare samlade den indonesiska armén under ledning av general Sarwo Edhi 1.025 papuaner ur den västpapuanska befolkningen på ungefär 800.000 människor. De samlades i baracker på Hollandias flygplats (nu heter staden Jayapura) för att indoktrineras. Huvudinnehållet i indoktrineringen var det skulle bli ett mycket bra liv för västpapuanerna om de tillhörde Indonesien.

På den tiden var dr Fernando Ortiz Sanz chef för FN:s övervakningskommission i Västpapua (då kallades landet West Irian). Tidningen *Times* (UK) skrev den 6 maj 1969 bland annat: "Suggestions understood to have been made by Dr Ortiz Sanz for 'one man one vote' in selected areas have been rejected by the Indonesian Government". *The Observer* den 1 juni 1969 hade en artikel under rubriken: "West Irian: Thousands of tribesmen killed". *The Japan Times* den 27 juni 1969, skrev: "U.N. Envoy Dr Ortiz Sans complained earlier this month that his team was not informed when the elections began and were unable to attend at least four of the major sessions in key areas."

Efter att indoktrineringsstiden var över förklarade den indonesiska regeringen att Västpapuas folk hade kom-

mit tillbaka till *Ibu Pertiwi* (Indonesiens) famn och att Västpapua nu är en del av den indonesiska staten. Tidningen *Frankfurter Allgemeine Zeitung* skrev den 21 juli 1969: "West Irian fiel aus der kolonialistischen Bratpfanne ins Feuer des Neokolonialismus." och *Der Bund*, Bern, skrev i augusti 1969: "Wie Indonesien Westirian gewann, in seltsamen Volksentscheid ohne Volk."

I generalförsamlingens möte inför medlemsstaternas delegationer försvarade Vanuatus premiärminister Charlot Salwai, västpapuanskt självbestämmande och att avkolonisering måste förbli på FN:s dagordning. Han sade att människorättsrådet måste undersöka brott mot de mänskliga rättigheterna i de indonesiska provinserna.

Marshallöarnas premiärminister, Hilda Heine, sade i församlingens 73:e session att *Pacific Islands Forum* stödde "konstruktivt engagemang" med Indonesien i frågan.

Tuvalu premiärminister Enele Sopoaga upprepade sitt krav på erkännande av ursprungsbefolkningen. "Förenta nationerna måste också engagera sig för folket i Västpapua för att finna varaktiga lösningar på deras kamp."

Mot uttalandena av Stilla havs-ländernas representanter, svarade Indonesiens ständiga representant i FN, Dian Triansyah Djani, att Vanuatu har kopplingar till Västpapuas självständighetsrörelse. "Det här landet hävdar att de två provinserna (Papua och västra Papua) måste debatteras i FN", sade Djani. "Vi misslyckas med att förstå motivet bakom Vanuatus avsikt att stödja en grupp människor som har skapat terror och kaos vid så många tillfällen och orsakat dödsfall och sorg för oskyldiga familjer i sina egna samhällen."

Värt att notera är att förra året vid FN:s generalförsamlings 72:a session det västpapuanska folkets representant presenterade en petition till FN:s dekolonisationskommitté. Petitionen hade undertecknats av 1.804.421 personer, 95,7 % västpapuaner och 4,3% indoneser. Petitionens innehåll är ett krav på ett referendum för det papuanska folket för att slutföra avkoloniseringsprocessen.

Hendrik Amahorseja

Västpapua - Nduga-incidenten

Indonesien håller på att bygga en trans-Papua väg. Vägen ska gå från staden Sorong i väst till Merauke som ligger i sydöstra Västpapua. Den ska bli ungefär 5.000 km lång. Vägbygget genomförs av den indonesiska arméns ingenjörsenhet. Trans-Papua-vägen passerar del-

provinsen Nduga som ligger i den centrala delen av landet. Det finns två floder, Aorak och Yigi, som man håller på att bygga broar över.

Den 1 december 1961 hissades flaggan *Bintang Kejora* (Morgonstjärnans flagga) för första gången. Den

dagen proklamerades republiken Västpapua, som inte erkänts av Indonesien. Indonesien menar att den är en skapelse av Nederländerna, som då var Västpapas kolonialmakt.

Indonesien har sedan de övertog Västpapua från Nederländerna förbjudit västpapuaner att fira eller hålla någon ceremoni den 1 december. Trots förbudet har befolkningen firat i hemlighet eller i form av spontana demonstrationer. I Nduga hölls en ceremoni den 1 december 2018 och med anledning av detta har Indonesiens militär arresterat många, uppskattningsvis 500, personer.

Senare samma dag attackerade en beväpnad grupp västpapuaner dem som arbetar med brobyggandet. Det sägs att mellan 20 och 30 arbetare dödades. Hur många som sårades har inte meddelats. Sebby Sambom, en talesman för den papuanska väpnade gruppen, berättade för media att attackerna organiserades av gruppens tredje Ndugama-kommando. Han sade att de hade övervakat arbetarna i tre månader och dragit slutsatsen att de var personal ur militärens ingenjörsenhet som bar civila kläder. Han sade också att OPM inte dödar civila.

De attackerar TNI (Tentara Nasional Indonesia – Indonesiens väpnade styrkor). Man påstår att ledaren av gruppen som utförde den väpnade attacken heter Egi-anus Kogoya.

I samband med incidenten har president Joko Widodo (Jokowi) givit instruktioner till militärens befälhavare Marshal Hadi Tjahjanto och polisens befälhavare general Tito Karnavian att jaga dem som dödade brobyggnadsarbetarna tills de grips.

Angående militära operationer i Nduga, skrev tidningen *Kompas* att enligt militärkommando (Kodam) XVII Cendrawasih's infanteriöverste Muhammad Aidi så är offer skjutna i den väpnade konflikten inte ur civilbefolkning, utan medlemmar av den beväpnade kriminella gruppen (KKB - Kelompok Kriminal Bersenjata). Han tillägger att TNI inte använder luftangrepp med bomber för att orsaka dödade bland befolkningen i Nduga. Det har förekommit uppgifter i utländska media att Indonesien använder fosforbomber, vilket är förbjudet enligt internationella lagar.

Hendrik Amahorseja

Timor och Västpapua i Stilla havet.

Topografisk karta över Östtimor—huvudstaden Dili har enligt en folkräkning 2015 omkring 280.000 invånare.

Västpapua - kortfakta

Västpapua ligger mellan breddgrad 2 i norr och 9 i söder. Längdgraderna är 130 i väster och 141 i öster.

Yta - 421.981 km², jämför med Sveriges 449.960 km²

Högsta berg - Puncak Jaya 5.033 m ö h (evigt snötäckt)

Klimat - 1.800 till 3.000 mm nederbörd/år, 19° till 28°C

Sedan år 2000 uppdelat i provinserna

- Papua med 3,5 miljoner invånare år 2014 och huvudstaden Jayapura med ungefär 260.000 invånare år 2010

- Västpapua med 0,9 miljoner invånare år 2014 och huvudstaden Manokwari med ungerfär 140.000 invånare 2010

Språk - officiellt språk bahasa indonesia, det finns över 300 papuanska dialekter

Näringsliv - i inlandet ligger världens största guldgruva och den tredje största koppargruvan.

Tommy Pollák

Bli medlem i Föreningen ett Fritt Papua eller Östtimorkommittén.

Sätt in medlemsavgiften, 150 respektive 200 kronor, på plusgirokonto 4 19 12 84-1 respektive 1 81 92-5.